

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. IV. Quis sit minister hujus Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

habet Rituale Romanum Tit. de Sacramento extremae Unctionis. Et coincidit forma tradita à Florentino in Instructione Armenorum, & infirmata à Tridentino sess. 4. de extrema Unctione c. 1. Estque repetenda ad singulos sensus, & aliamembra inungenda cum proportione, ut tradit Rituale Romanum, & aperte indicat Florentinum supra. Loco, Dominus dicitur in aliquibus Ecclesiis, Deus, & Rituale Romanum addit, sanctam; et si hoc omittant Florentinum & Tridentinum. Alicubi etiam additur, In nomine Patris &c. Quod tanten constat non esse necessarium; nisi forte ex speciali consuetudine alicujus Ecclesiae habente vim praecepti. Juxta omnes autem sub gravi obligatione pronuntiandum est: Per quam piissimam misericordiam; quamvis mihi non videatur ullatenus esse essentialis; cum sufficienter includi videatur in verbo Indulgeat.

Apud Graecos alia est forma hujus Sacramenti, quamvis similiter deprecatoria, videlicet, Pater sancte, animarum & corporum Medice, qui Filium tuum unigenitum Dominum nostrum Jesum Christum omnem morbum curassem, & ex morte nos liberantem misisti: sana quoque servum tuum N. à devinente illum corporis infirmitate; & vivifica illum per Christi tui gratiam. Quam esse formam Sacramenti tradit etiam Petrus Arcudius & Jacobus Goar in Notis ad Officium olei n. 29. & relatus ab eo Neophytus Rhodinus in sua Synopsi, de qua quaest. praec. Neque ex traditione aliam usurpant Graeci; nec in toto officio aliquid reperitur, cui commodius ratio formae adscribitur. Ipsa denique continet orationem & materiam ad esse hujus Sacramenti, jungiturque adhibitioni materiae. Ad id autem quod objici posset, non exprimit in ea unctionem, respondet Arcudius (ut refert Averis hic sect. 3.) vel talem expressionem non esse simpliciter necessariam, vel saltem implicitè indicari invocando Deum tamquam medicum, videlicet ut per unctionem instat medicinae conferat sanitatem; vel per antecedentia quaedam verba suppleri, quibus dicitur: Unctione tui olei, & sacerdotum tactu tuo famulus sanctifica, à morbis libera, sordeisque animi purga.

Difficultas est, an forma necessariò debeat esse deprecatoria? Varii docent posse esse indicativam. Sed contrarium est verius, & docent plerique Doctores. Colligiturque ex Jacobi c. Orient super eum & oratio fidei salvabit infirmum. Deinde forma praescripta à Florentino & Tridentino, & haecenus usurpata ab Ecclesia Romana, est deprecativa. Neque suppetit fundamentum asserendi, sufficere aliam formam, quae habeat sensum non deprecativum; maxime cum Christus in nullo alio Sacramento instituerit formas adeò quoad sensum diversas.

Nec obstat, quòd tempore Ambrosii Ec-

clesia Mediolanensis usa fuerit hanc formam: Unctio te oleo sanctificato in nomine Patris &c. ut forma Ambrosii more militis uncti preparatus ad certamen, aereas brofano & possis superare potestates. Simili formam usa fuit Ecclesia Veneta, quae simul cum Rituali dicitur approbata à Leone X. Cum Ambrosiana quoque coincidit ferè ad verbum altera Haligarii, quae habetur in antiquo Codice Haligarii teste Serrario apud Commentarium Scoti n. 24. ad dist. 23. Respondetur enim utramque formam posse, atque adeò debere explicari, ut quoad sensum sit deprecatoria; ac proinde aequivaleat formae usitatae. Idque satis colligitur ex posterioribus utriusque formae verbis, videlicet, ut more militis uncti possis &c. ut hac Unctione proteclius &c. Ac si diceretur: Per hanc Unctionem superes potestatem diabolicam, & evadas penas inferni. Simile foret, si minister diceret: Unctio, ut indulgeat tibi Deus quidquid deliquisti &c. Alioquin si (quod Nonnulli contendunt) hae formae non possent explicari in sensu deprecatorio, sufficeret haec ipsa auctoritas ad opinandum, quòd Christus formam hujus Sacramenti non determinasset praecise ad deprecatoriam. Quod maxime confirmatur ex eo, quòd Sacramentarium Gregorianum editum per Hugonem Menardum contineat similes formas indicativas cum subjuncta optatione, quae formam quamdam deprecationis praese fert. Uti & alij Codices antiqui formas consimilis tenoris habent, apud Menardum in Notis. Pro ut etiam Sacerdotale seu Pontificale vetustum M. S. quòd vidi Lovanii in Bibliotheca Patrum Societatis Jesu.

QUESTIO IV.

Quis sit minister hujus Sacramenti?

DEO I. Solus Sacerdos est validus minister hujus Sacramenti, juxta communem sensum Doctorum & Ecclesiae. Et satis patet ex Tridentino c. 3. & can. 4. ubi dicitur solos Sacerdotes esse proprios ministros hujus Sacramenti. Patet quoque ex Jacobi 5. Inducatur Presbyteros Ecclesiae. Quo nomine in novo Testamento ex usu Patrum, Conciliorum ac Ecclesiae intelliguntur Sacerdotes, juxta illud, 1. ad Timoth. 4. Noli negligere gratiam qua in te est... cum impositione manuum presbyteris. Congruentia est, quòd Unctio subnectatur Pœnitentiae ad plenam remissionem peccatorum: quare convenientissimè Christus statuit, ut is tantum valeret orare, Indulgeat tibi Deus &c. qui diceret, Absolve te. Ideoque continetur potestas conferendi hoc Sacramentum in Sacerdotio, quae parte completur per potestatem remittendi peccata.

Dices: Innocentius I. Ep. ad Decentium c. 8. Explicatur de Sacramento Olei dicit: Quo ab Episcopo confecto omnibus uti Christianis licet in sua aut suo-

Objicitur ut forma Ambrosiana quae videtur indicativa. Respondetur eam involvere deprecationem, & quoad sensum contractivam. Aui saud potius diceretur deprecatoriam non esse de essentialia. 27. Solus sacerdos est validus minister Extremae Unctionis, uti Pœnitentia. testimonium Innocentii I.

rum necessitate inungendo. Resp. Pontificem loqui de usu passivo, & velle, quod omnes possint inungi, scilicet per Presbyteros, Unde postea declarat ministrum hujus Sacramenti esse Episcopum vel Sacerdotem.

28. *Quis licite Unctionem administret.*
Dico II. Quilibet Sacerdos valide administrat hoc Sacramentum, cum jurisdictione non sit de substantia hujus ministerii, vel principium illius, uti absolutionis sacramentalis: solus tamen Pastor, aut habens ab eo licentiam expressam vel tacitam, aut rationabiliter præsumptam, licite illud administrat: quandoquidem ministerium hoc spectat ad officium Pastoris, & ut licite fiat, jurisdictionem requirat, sicut alia Sacramenta.

29. *Explicitur Excommunicatio lata contra Religiosos præsumentes illam ministrare Clericis aut laicis sine debita licentia.*
Nota I. Religiosos præsumentes hoc Sacramentum ministrare Clericis aut Laicis sine legitima licentia incurrere excommunicationem Papæ reservatam, *Clementina 1. de Privilegiis s. 1.* Loquitur autem textus de solis Religiosis, ut passim Doctores: etsi *Sotus & Valentia* excommunicationem extendant sine fundamento ad Sacerdotes sæculares. Loquitur etiam de infirmis subditis Parocho: ideoque Religiosus ministrans Religioso sine debita licentia, etsi peccet, non tamen incurrit censuram (etsi contradicat *Silvester*) Constitutio siquidem in favorem Parochorum prodiit. Prædictam verò excommunicationem incurrunt Regulares, etiam Prælati, etsi Parochus foret Religiosus ipsis subditus; ut ex *Bordono* notat *Aversa hic sect. 10.*

30. *Si Pastor non queat, aut nolit ministrare, vel alteri licentiam dare, fas erit alteri, etiam Religioso, ministrare.*
Nihilominus si Pastor non valeat, aut non velit ministrare, neque etiam alteri licentiam dare, potest quilibet Sacerdos, etiam Religiosus administrare hoc Sacramentum sine periculo peccati vel censuræ, tunc enim censetur habere licentiam ab Ecclesia, quæ non vult malitiæ Pastoris patrocinar, aut filios suos remedio tam utili, etsi absolute fortassis non necessario, in tanta necessitate destitui. Ad quod etiam facit privilegium sive declaratio *Xpisti IV.* qui Minoribus concessit, ut Eucharistiam & Extremam Unctionem tali casu valeant ministrare iis, quorum confessiones audierint.

Privilegia Regularium hæc in materia.
Ex multis insuper Sedis Apostolicæ privilegiis possunt quævis Ecclesiastica Sacramenta ministrare familiaribus seu servitoribus intra septa Monasterii existentibus sive commorantibus. Quod contradicere *Portel & alii* (quibus favet usus) etiam ad commorantes extra septa extendit *Bruno Chassaigne. p. 2. Tract. 8. c. 3. propos. 1.* ob privilegium generalius *Martini V.* quod allegat. Præterea allegat idem ex *Rodriguez To. 3. q. 79. ar. 1.* concessionem ministrandi extremam Unctionem quibusvis, qui intra septa Monasteriorum infirmati fuerint. Sed esse viæ vocis oraculum constat ex *Compendio Privileg. V. Unctio extrema.* Refert etiam aliã concessionem *Pii IV.* confirmatam à *Pio V.* factam

Theatinis, & insertam eorum *Compendio Privileg. V. Communicare s. 3. & Compendio Privileg. Fulienf.* quæ conceditur facultas ministrandi extremam Unctionem quibusvis hospitibus, etiam sæcularibus, & extraneis, quos in locis eorum seu habitationibus contigerit infirmari. Quam facultatem competere Regularibus etiam tradit *Suarez To. 4. de Relig. Tr. 10. l. 9. c. 4.*

Nota II. Etsi Sacramentum hoc ordinari non sit necessitatis, Pastorem tamen teneri per se vel per alium illud suis subditis expressè vel interpretativè petentibus administrare; ut apud omnes satis constat: quia non tantum necessaria, sed etiam utilia, & præsertim tam utilia, ac communia remedia salutis obligatur suis ovibus ministrare; & ad hoc recipit stipendium. Usu etiam patet ministerium hujus Sacramenti esse inter communia obsequia, quæ fidelibus à Pastore debentur. Et omnes judicarent Pastorem in hoc defectuolum non satisfacere muneri suo. Immo *Varii* putant, quod ad hoc obligetur cum aperto vitæ periculo. *Suarez* tamen, & passim alii censent ordinari non obligari: eo quod non sit Sacramentum necessitatis, & moribundus censetur jam justificatus per Confessionem præmitti solitam. Secus esset, si quis putaretur habere mortalia, de quibus tantum esset attritus, cui v. g. non potuisset ministrari Sacramentum Poenitentiae aut Eucharistiae: cum enim tunc probabilissimè per Sacramentum salvaretur, alioquin damnandus, videtur Pastor obligari ad illud tunc ministrandum cum aperto mortis corporalis discrimine. Deinde si parochus nihilominus discrimen vitæ subire debeat, audiendo confessionem, & absque novo periculo gravi possit eadem operâ ministrare extremam Unctionem, existimo omnino ipsum ad hoc teneri: nil enim excusare potest, nisi subeundum periculum; quod equidem subeundum supponitur. Alioquin non ita constaret de obligatione gravi, quæ proinde difficulter imponeretur, quando ægro de reliquis necessariis jam foret provisum, & specialiter deberet subiri vitæ discrimen eandem ministrandum hoc Sacramentum.

Dico III. Si casu necessitate debet hoc Sacramentum conferri per unum Sacerdotem. Patet ex praxi totius Ecclesiæ, quæ videtur graviter obligare. Multo minus requiritur concursus plurium Sacerdotum; ut praxis similiter Ecclesiæ manifestè declarat. Nulla etiam pars aut conditio hujus Sacramenti exigit plures ministros potius, quam Baptismus, Pœnitentia &c. Ex nullo denique jure vel auctoritate hujusmodi necessitas probari potest. Quod enim *Jacobi 5.* dicitur: *Inducat Presbyterus Ecclesiæ;* intellige, q. d. Inducat aliquem ex Presbyteris Ecclesiæ, ut proinde numerus pluralis, figurâ consuetâ, sit positus pro singulari.

gulari. Vel certè exprimentur plures, non necessariò inducendi à quolibet infirmo, sed unus ab hoc, alter ab alio &c. Quàmvis congruum sit adesse plures, qui preces conjungant. Unde S. Carolus Borromæus in Concilio Mediolanensi IV. Tit. Quæ pertinent ad extremam Unctionem salubriter statuit: *Illud extremæ Unctionis Sacramentum ministraturus, quot commode potest, Presbyteros & Clericos, adhibere solet, superpelliceo indutos, qui ipsum & ministrantem & precantem, pietatis, orationisque studio in eo ministerio adjuvent.*

Apud Græcos quoque officium extremæ Unctionis perficitur à Sacerdote concurrentibus sex aliis Sacerdotibus, olim quidem ut assistentibus ad multiplicandas preces cum unico inungente, nunc autem uno post alterum, cùm interpositione quarundam ceremoniarum repetente totum Sacramentum. Quem quidem morem tentatis variis excusationibus esse abusum, qui cùm aliis quibusdam nævis in ritibus Græcorum irrepsit, suspiciatur *Arcudius lib. 5. cap. 6.* contra interabilitatem hujus Sacramenti in eadem infirmitate. Quantumvis *Jacobus Goar* hunc morem fortiter ab abusu vindicet *nu. 37.* allegans varia parum concludentia. Neque ego video solidam fundamentum excusandi, suppositâ prædictâ interabilitate; nisi quis fortasse dicat Unctiones succedentium Sacerdotum cum precibus adjunctis ex eorundem intentione solum esse ceremoniales.

Dixi in Conclusionem *secusâ necessitate*: quia si minister deficiat, antequam perfecerit omnes unctiones, potest alius succedere, qui unctiones omittas suppleat, juxta Doctorem communiter. Ratio est, quod singulæ unctiones cum suis proportionatis formulis sint quasi partes integrales unius Sacramenti, & abeantque suam proportionatam significationem ab aliis independentem; adeoque nulla sit ratio, cur non possint poni à diversis ministris: sicut in artefactis possunt partes integrales poni à diversis artificibus. Unde etiam licitum censeri solet, ut ob angustiam temporis infirmo præperante ad mortem plures sacerdotes diversa simul organa inungant: cùm non appareat ratio, cur non æquæ simul, ac successivè id factum sit validum, adeoque in necessitate licitum. Ita plurimi Doctores. Res tamen hæc non est certa: utpote non satis constans ex doctrinâ revelata. Quemadmodum etiam à Variis negatur aut indubium revocatur doctrina alioquin valdè recepta, quæ tradit non conferri per singulas Unctiones & formas partiales distinctam gratiam sanctificantem, sed totam indivisim conferri, mox positis Unctionibus & formis ad essentiam seu substantiam Sacramenti necessariis; gratias verò actuales, ac sanitatem dispensari tempore opportuno. Nonnulli etenim existimant è contrâ per singu-

las partiales materias & formas divisim conferri partialem effectum gratiæ, aut etiam remissionem venialium & poenarum incurfarum ob peccata respectivè per hunc illumve sensum commissa. Quibus quidem favet distinctio distinctaque istarum partium significatio, quæ etiam per distinctos ministros possunt adhiberi. Verùm eo non obstante conficiunt unicum Sacramentum: in quo præter morem & citra aliam necessitatem non apparet faciendâ dispartitio operationum & effectuum partialium in singulis partibus ejusdem Sacramenti.

QUÆSTIO V.

Quibus hoc Sacramentum sit conferendum?

SUPPONO I. non posse conferri non baptizatis, nec etiam mortuis. Unde dum inter unctiones infirmus moritur, debent restantes omitti: quando autem de morte dubitatur procedendum est sub conditione, *Si vivis, per istam sanctam unctionem &c.* Ita *Rituale Romanum*, & omnes Theologi.

35. Mortuis cõ. ferri nequit.

Suppono II. Quamquam deceat extremæ Unctioni velut ultimæ medicinæ præmitti confessionem & communionem, quando fieri potest (ut declarat praxis Ecclesiæ, & *Rituale Romanum*) tamen hoc non esse absolute necessarium: cùm ad effectum sufficiat status gratiæ, qui potest obtineri per contritionem, & videamus dari extremam Unctionem illis, quibus confessio & communio est impossibilis. Ideoque *Rituale Romanum* addit: *Si tempus & infirmi conditio permittat.* Alioquin communionem olim dari solitam fuisse etiam post extremam Unctionem, ex variis antiquis, tum Constitutionibus, tum Historiis, probat *Hugo Menardus* in Notis ad librum Sacramentorû S. Gregorii pag. 334. & 335. In quo ipso libro post Ministerium Unctionis additur: *Deinde communicent eum corpore & sanguine Domini.*

Decet si præmitti confessionem & communionem.

An olim communicatio præmitti solita.

Dico I. Nullus est capax hujus Sacramenti ante usum rationis, ut sunt infantes & perpetuò amentes. Ita communiter Theologi. Unde talibus Ecclesia (ut ex Ritualibus patet) non permittit hoc Sacramentum ministrari; quod alioquin non rectè prohiberet. Ratio est: quia hoc Sacramentum est confirmativum Pœnitentiæ, ut ait *Trid. sess. 14. in Proemio Doctrina de extrema Unctione*; prædicti autem non sunt capaces Pœnitentiæ, adeoque nec hujus Sacramenti. Deinde sunt incapaces primarii & infallibilis effectus, scilicet remissionis peccatorum, & excitationis fiduciæ in Deum, seu confortationis in ultima lucta.

36. Illius incapaces sunt infantes, & perpetuò amentes.

Dixi *perpetuò amentes*: quia si aliquando ratione usi sint, capaces etiam sunt in amentia: etsi enim non possint pro tunc recipere

37. Secus, si aliquando usi sint ratione.